

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold., za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in opravnštvo je v hiši „Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov“, Poljske ulice št. 10.

Cecilijanski ideal.

Kateri je ta? — Morda klasična glasba šestnajstega stoletja? Ali petje strogocerkveno, koral? — Klasična glasba ni povsodi dosegljiva; koral pa ni ideal sam, marveč pomoček do njega. Toraj kateri je ta ideal? —

Ta je: Liturgična, slovesna sv. maša. Pa vpraša kdo: Ali nam cecilijanizem še le kaže pot, po kateri se pride do tega ideala? Ali z drugo besedo: Jeli upati, da se bo liturgična sv. maša pravilno obhajala, če se poprimemo cecilijanskih načel? — Brez vse bojazni odgovorim odločno: Da. Čujte: Niti v jedni cerkvi na Kranjskem nismo videli popolne liturgične sv. maše, dokler ni prisijalo tudi k nam solnce cecilijanskih idej. —

„Bog s tabo, kaj govoriš?“

Ne morem pomagati, tako je žalibog bilo. Pri altarji so se morda rubrike spolnovale; kako pa je bilo na koru? Preden na to vprašanje odgovorim, moram omeniti zmoto tistih, ki mislijo, da ima kor le to dolžnost, da med sveto mašo orgla in poje in vernike zamoti tisti čas, ko se pri altarji obredi na tihem vršijo. O silna zmota! Tako službo ima godba v cirkus-u, ne pa v cerkvi. Tam se muzicira, med tem, ko se plesavci ali jahači skazujejo. Cerkveni kor ima povse drug pomen. On je bistveno potreben, brez njega slovesna sv. maša ni mogoča. Ne pride pa v poštev, kako mnogoštevilen je zbor, marveč zahteva se le, da cerkveni pevci, in če sta le dva, vse pojó, kar je koru namenjenega.

Sedaj pa nastane vprašanje: Kaj ima kor pri slovesni sv. maši pevati? — On more pevati prvič Proprium Missae, to so tisti deli, ki se po različnost praznikov, svetnikov in cerkvenega časa spreminjajo, namreč: Introitus, Graduale, Offertorium in Communio, in sicer vse, kar stoji v misalu; tudi črka se ne sme predrugčiti. Dalje ima kor peti: Ordinarium Missae t. j. stalne dele sv. maše, trikrat Kyrie eleison, Christe in zopet Kyrie eleison, potem Gloria in Credo začeni tam, kjer celebrant z intonacijo jenja, toraj: „Et in terra . . .“ „Patrem omnipotentem . . .“ Gloria in Credo se morata popolnoma izpeti, noben stavek se ne sme izpustiti. Dalje mora kor peti Sanctus, Benedictus, Agnus. Kor mora celebrantu odgovarjati in sicer v enem-istem načinu; odgovarjati na vse pozdrave, tudi na *Ite missa est*.

Vse te pogoje mora kor spolniti, sicer se slovesnost ne more imenovati liturgična, t. j. taka, kakor jo zapoveduje sv. cerkev. Sedaj pa, častiti bralec, presodi sam, ali smo imeli poprej na Kranjskem liturgične slovesne sv. maše? — Bodi dovoljeno vprašati, ali jih imamo sedaj? Hvala Bogú, lahko rečemo, da jih imamo na mnogih krajih: kamor je namreč proderla cecilijanska ideja in kjer je našla blage volje in vstrajne delavnosti, ne pa kaznjive termoglavosti.

Da se pa ta ideal še ni dosegel po vseh cerkvah, kdo je kriv? Kriva je, kakor povsodi, tudi tukaj vnemarnost, nebrižnost za tako sveto stvar. Pa če bom jaz samo na duševno lenobo kazal, stvari ne bom dosti pomagal. Zatoraj iščimo, morda leži krivica še kje drugje.

Prav gotovo je, da se pri cerkveno-glasbenem poduku premalo ozir jemlje na liturgični moment cerkvene glasbe. Ni zadosti, da je orglavce spren v igri, on mora tudi poznati liturgična pravila in je spolnovati. Ta pravila podati mu zamore v prvi versti pač šola, kajti vsak orglavec nima priložnosti in zmožnosti brati cerkvene knjige pisane v liturgičnem jeziku in v njih poiskati liturgična vodila. Toraj bodi ta zadeva gorko priporočena dotičnim učiteljem na pripravnica in enakih šolah, na katerih se izobražujejo orglavci. Koliko se v tej zadevi stori, ne vem. Toliko pa vem, da mnogi orglavci častitega učiteljskega stanú liturgičnih načel ne poznajo, in če je poznajo, jih pa ne izpolnjujejo, ker njihovo zavezavnost ne poznajo. Učenci orgljarske šole gotovo poznajo ta pravila, vendar mnogi jih pozneje v službi ne spolnujejo, toraj nezvesti postanejo naukom svojih učencikov. To je faktum, ki se ne dá tajiti.

Kar pa je bilo dozdej zamujenega, kako se popravi? To zamudo popraviti zamore dobra knjiga, strokovni list, pred vsem pa „rector ecclesiae“, dekan, župnik, gvardijan itd. On mora biti liturgično izobražen, toraj zna podati potrebna vodila. On nastavi orglavca, toraj mu tudi zamore staviti pogoje. Pa tudi ti bi mu ničesa ne pomagali, ako bi ga djansko ne podpirali. Preskrbeti mu mora potrebnih muzikalij: Graduale romanum, Organum concomitans, potem latinskih maš, primernih prvi zmožnosti, kakor tudi družih vlog, katerih bogata zbirka se nahaja v družbenem katalogu občega cecilijinega društva. — Dostikrat čujem: Odkod denar? To je skrb rektorjeva. Na vsak način gredó troški za liturgično petje pred smodnikom, venci, dragim zvonilom, itd., ker petje je za liturgično sv. mašo neobhodno potrebno, ono ne. Če se vsako leto nekoliko naroči, malo se troški poznajo. Krivično pa bi bilo tirjati, da si orglavec sam muzikalije kupuje.

Večkrat se pa tudi gospodje izgovarjajo, da stvari ne razumejo, da niso večši glasbe itd. Jaz pa pravim, vsak duhovnik vé, kakošen Proprium Missae je za ta ali oni praznik, lahko se o tem z orgljavcem dogovori in natančno določi liturgični red božje službe. Naj pa tudi vernike poduči s prižnice o imenitnosti in pomenu liturgičnih določil. O kako bi pač na mestu bile bolj pogoste liturgične pridige, po katerih bi se verniki vpeljali v cerkveno življenje! Včasih bi več koristile, nego enomerno moralizovanje. —

Duhovnik naj orglavca navdušuje, veselje mu dela, trud priznava in poplača. Plača orgljavcev, ki vestno svojo dolžnost spolnujejo, res ni briljantna. Vem pa, da orglavec, ki ima živo vero in ljubezen do svete glasbe,

poterpi in se zanaša na plačilo v nebesih. Orgljavec pa, ki ničesa ne stori, nobenih poskušanj nima, za liturgična pravila se kar nič ne zmeni, ampak le ob nedeljah in praznikih malo poogla, tak orgljavec niti te plače ne zasluži. Le pomislite, da večidel prejmo krog 150 gld. na leto, bodisi v denarji ali blagu. Krog sedemdeset je praznikov, torej dobi za vsacega po dva goldinarja. Ali ni to preveč za en dan površnega dela? — Toraj po mogočnosti dobro plačati, potem pa tudi zahtevati.

Ako pa hočemo, da orgljavci liturgična pravila spoštujejo, spoštovati jih moramo najprej sami. Ko bi se pa kdo prizadevanju vnetih cecilijanov posmehoval, njim krive (n. pr. protinárodne) namene podtikal, taki bi katoliški liturgiji tla spodkopaval. Mi pridigamo vernikom, naj spoštujejo in spolnujejo cerkvene zapovedi, kajti cerkev ima božjo avtoriteto. Enako moramo pa tudi mi spoštovati in spolnovati liturgična pravila, ki je je dala ista cerkev. „Qui solverit unum de mandatis istis minimis, et docuerit sic homines, minimus vocabitur in regno coelorum: qui autem fecerit et docuerit, hic magnus vocabitur in regno coelorum.“ Matth. 5. — Ta pravila pa so toliko imenitniša, kolikor tesneja je njihova zveza z najsvetejšim zakramentom, z daritvijo sv. maše. Pravila, ki se tičejo sv. maše, so zavezavna, in kdor je vedoma prelomi, po nauku sv. Alfonza več ali manj greši. Ne recimo pa, da ta pravila vežejo le duhovna pri altarji. Pri slovesni maši zadevajo in vežejo tudi kor. Cerkev in cerkveni predstojniki nikdar niso glasbe prepustili samovolji pevovodij*); tega tudi niso smeli storiti, ker oni so dolžni skrbeti za to, da se božja služba vrši v popolnem redu. Ker pa je glasba del celega liturgičnega organizma, toraj se gotovo mora pokoriti tisti oblasti, ki določuje celo liturgijo. Liturgična pravila so toraj vestna reč, in ravno duhovniki, zlasti „rectores ecclesiae“, imajo sveto dolžnost skrbeti za to, da se vestno spolnujejo pri altarji in na koru. Odložimo toraj misel, da je petje pri slovesni sv. maši le postranska, nebistvena reč. Ne, ne; liturgično petje je pri slovesni sv. maši bistvena stvar; brez njega liturgična sv. maša niti ni mogoča. To ime pa zasluži ona le tedaj, če se poje vse po predpisu. Župnija, ki teh pogojev ne spolni, nima pravice do slovesne sv. maše.

Od nekod pa mi vdarja na uho: Počasi, počasi, gospod! zdaj ste jo pa zavozili. Kaj pa pravi Ljublj. Diöcesenblatt, v katerem se bere dovoljenje † g. knezoškofa, da v tistih cerkvah, kjer po tedanjih razmerah nikakor ne morejo preskrbeti tacega petja, sme se izjemoma obhajati slovesna sv. maša? Kaj pa to? — Res da se bere v škofijskem listu letá stavek. Ranji gospod knezoškof so že morali vedeti, če smejo dati to privoljenje**). Toda prijatelj, kaj pa je bilo pisano zraven? To bo šlo pa na moj mlin. Bilo je pisano, da vsaka župnija ima dolžnost skrbeti in na to delati, da se vpelje liturgično petje čem prej***) tem bolje. Vprašam pa: Ali se dela na to, ali je opaziti kak napor v tem smislu? Gotovo. Mnogo je župnijskih in družih cerkva po mestih in po

*) Glej Caeremoniale Epporum.

**) Bi-li ne bilo pravilnejše reči: „potrpljenje“ mesto „privoljenje“? *Stavec.*

***) Koliko let pa je že preteklo od onega „privoljenja“?

Stavec.

deželi, kjer se glasi dobra cerkvena glasba in se slovesna sv. maša obhaja strogo po liturgičnih pravilih. Toliko že smemo reči, da je razloček med danes in danes deset let*). Večina korov pa še ni reformirana in do teh ravno je adresiran leta spis.

Ne bom očital lenobe, ne hudovoljnosti. Česar se človek ne uči, tega ne zna; kar ni videl, ne pozna; kar ni slišal, ne občuduje in tudi ne more posnemati; kar se mu v idealni podobi ne kaže, za to se ne more navdušiti. Nova povelja, kakor so Prezvzišeni pri zadnjem občnem zboru rekli, ne bodo pomagala. Zatoraj, ako hočemo še druge kore preosnovati, pojdimo k njim, pokažimo jim naš ideal: Liturgično obhajanje sv. maše. Ni treba prinesiti jim precej Palestrinovih maš, saj niso „conditio, sine qua non“; marveč priprosti koral dvo- triglasne maše boljšega dela (Molitorjevih maš ne; te so nam cecilijanstvo popolnoma obveljavile), prilične vloge, praktičen poduk, zlasti pa sveto navdušenost, bratovsko ljubezen in požertvovalno delavnost. Toraj sem zopet pri predlogu zadnjega občnega zbora: Naredimo zborovanja s produkcijami, podukom itd. zdaj tu, zdaj tam. To bodo najboljši misijoni za povzdigo pravega cerkvenega petja. Na ta način bomo zaupljivo pripomogli, da se vendar enkrat že doseže cecilijanski ideal: Liturgična sv. maša.

P. H.

Dvanajsti občni zbor nemškega Cecilijinega društva v Brixenu od 10. — 12. septembra t. l.

(Dalje in konec; glej preteč. letnik.)

Zatorej naj vsak deluje na to, da se muzikalna spačenost in surovost odpravi. Storimo svojo dolžnost v cerkvi in bolje bode zunaj cerkve. Ne obupajmo! V ljudstvu še živi živa vera, spoštovanje cerkvene auctoritete, čislanje duhovnikovih besedi. Ne mi se imamo ravnati po ukusu ljudstva, ampak ljudstvo naj se ravna po nas. Ljudstvo je treba povzdigniti, poučiti ga in uneti za vse lepo in visoko, ne pa njegovemu nizkemu ukusu se ponižati. Ravno našemu mišljenju in delovanju bodi sv. Tomaža Akvinskega rek: Credo quidquid dixit Dei Filius. Kar Bog in njegova cerkev reče, to nam bodi za naš ukus — pravilo!“

Do tū Schenkov govor, ki je žel zaslužen odobravanje in pohvalo.

Za njim stopi na oder Ambrož Kienle, Beuronec, znani učenik in pisatelj o koralu ter v dolgi razpravi uči, kako je treba koral peti. Ker je njegova teorija večinoma že v njegovi „Choralschule“ razložena, zatorej se ne bom spuščal v podrobnosti. Po njegovem mnenju bi se moralo pri učenju koralnih melodij za vsako noto tolči na mizo ali klop, ali pa učiti se pri bitju metronoma. To pa zato, da bi se preprečili pri koralnem petju premočni akcenti (naglas). Posamezne tone je treba tedaj kratko, enakomerno, razločno peti, rekel bi na nit kakor bisere nanizati. Samo konečne note je treba tedaj zategniti. Na tak način se dobi estetično koralno melodijo. To novo, nena-

*) Čč. gg. bralci in tudi mi bi gotovo radi vedeli one cerkve, kjer se slovesna sv. maša popolnoma pravilno — po idealu — opravlja; zato lepo prosimo dotične gg. pevovodje, da je nam naznaniti blagovolé.

vadno teorijo je podprl tudi z zgodovinskimi dokazi iz spisov Hukbaldovih in Gvida areškega. Da je za prvo učenje korala ta teorija praktična in koristna, ne da se tajiti. Da pa bi po tej teoriji izpeljava korala postala res estetična, dvomimo. Sicer je treba počakati, kaj porekó k temu strokovnjaki.

Ob 5. uri zvečer je bil v stolnici zopet blagoslov, pri katerem se je pela ljubka Greithova pesmica: „O Mutter der Barmherzigkeit“ in prelepi Hallerjev „Tantum ergo“.

Po blagoslovu pa so prišle imenitne skladbe na vrsto. Ker je začel z očitanki starega klasika: *Improperia 4 vocum auctore G. A. Bernabei*. Miloresni glasovi, izrazno deklamovanje posameznih očitank, slovesni tempo je vsakega skoro do solz ganilo. Zdelo se mi je, da slišim Izveličarja Izraelu in nam vsem očitati našo nehvaležnost. Prav primerno je očitanjem sledil Mittererjev „*Tenebrae factae sunt*“ — rezponzorij velikega tedna. Zdelo se mi je, da vidim vršiti se ono nepopisno dramo, središče vse človeške zgodovine, vir našega odrešenja — Kristusovo smrt na gori Kalvariji. Prav dramatično so glasovi v visoki legi, s krepkimi sinkopami in zadržki izraževali Kristusovo vpitje na križi, padajoči pa so slikali — če smem takó reči — kakó je Kristus nagnil glavo. Oni *pp* — izražujoč izdihnjene duše je bil nepopisen. Čast, vsa čast g. Mittererju, učencu starih mojstrov! Če pa je že učenec toliko dosegel, kaj porečem še le o njegovih učениkih — starih klasikih, katerih skladbe so zdaj prihajale v vsi krasoti na dan, oživljene z duhom Mittererjevim. Kor je zapel petglasni motet „*Peccata mea Domine*“ Nizozemca Orlanda Lassa, ki je nizozemsko šolo do največje slave dovel in okoli 2000 skladb zložil. Kar strmel sem slišaje zavito polifonijo in orjaške glasove te mogočne in prekrasne skladbe. Vsa ogromna hudobija in strašna nesreča greha, ki tičijo v grešniku „kakor pušice“ — kakor tudi grešnikov „ozdravi me Gospod“ sta bila dramatično in živo izražena.

V primeri temu orjaku so se mi zdeli vsi naslednji moderni skladatelji — pritlikavci, akoprav so bili zastopani s prav čednimi pesnimi. Tako n. pr. je C. Greithova „*O seligste Jungfrau*“ prav nežna pesmica in so jo dečki čvrsto in pobožno peli, škoda, da se orgle niso vjemale s petjem. Tudi Pielov spev sv. Alojziju na čast je prav ljubka, melodična pesem in se je dobro pela, ali velikanski vtis Orlanda Lassa je vse prevladal in po ušesih zvenel.

Zadnja (šesta) točka je bil imenitni šestglasni motet. „*Dum complerentur*“ Pierluigia Palestrine — kralja cerkvene glasbe. Finis coronat opus. Zopet zadonijo glasovi, zmerom močnejše naraščajo in se razvijajo, že slišim prihod sv. Duha kakor „šum prihajajočega vetra“, mogočni *ff* polnijo celo hišo zbranih apostolov. Konec pa je najlepši. Skladba konča z neprenehajočimi aleluja; menil sem, da slišim angelje po nebeškem oboku prepevati večnolepe jubilacije. Te melodije je zamaknjeni Palestrina res le v nebesih moral slišati — tako nebeške so.

Zdaj imam pójem o starih klasikih. Res, mojstri so, njih dela so nesmrtna, večna, dokler bode glasba na zemlji. Treba pa jih je razumeti, tako peti, kakor v Briksnu, in zopet bodo vstali v vsi svoji časti in lepoti iz grobov. Cecilijanci, delajmo na to!

D o p i s i.

Rudolfovo 29. novemb. — Pametna in stvarna kritika je dobri stvari vedno koristila. Upal sem, da nam „Slovenec“ prinese kritiko zadnjega občnega zbora cecil. društva, a ni je bilo. Glasbenik sicer prinaša poročilo, a ne kritike. Oprostite toraj, preč. g. vrednik, da jaz povem svoje mnenje. Vsega sicer ne bom povedal, ker mi Slovenci kritike ne prenašamo, vendar upam, da bom ostal na objektivnem stališču.

Na 17. oktobra pret. l. toraj je bil zopet v Ljubljano oklican občni zbor cecil. društva. Prišel sem 14. iz Rima nazaj in si mislil: Pa počakaj v Ljubljani, lahko si odpočiješ in pri tej priliki kaj lepega čuješ; saj se že davno nisi udeležil občnega zbora. Na dnevnem redu je bila najprej slovesna črna maša v frančiškanski cerkvi. Peli so koralni Requiem s spremljevanjem orgel. Spevi so se lepo razdelili v celi zbor, v možke glasove in v solo. Sploh rečeno je bilo, da je to petje dobro in spodbudljivo. Solista sta pela spretno s pravim naglasom in dobro modulacijo glasú. Zboru je manjkalo prožnosti, recitovanje „Dies irae“ ni zadostovalo. Predigre na orglah so se premalo ozirale na tonove načine koralnih predmetov. Petje celebranta pri altari je bilo izgledno.

Ob desetih se podam v stolnico k slovesni sv. maši. Silno sem bil iznenaden, ko najdem prav malo občinstva, par znanih prijateljev cerkv. glasbe, od strani ljubljanskega prebivalstva pa malo ali nič zanimanja. Par gospodičin je sedlo v klop pred mano, ki so se pa prav slabo vedele in cerkev sredi maše zapustile. — Naznanila se nam je „Missa brevis“ od Palestrine. Prinesel sem saboj partituro, da bi s toliko večjo koristjo zamogel poslušati. O vrednosti maše ne bom govoril, to je znana reč. Kako pa so jo peli?

G. Foerster je imel tisti dan posebno smolo. Najzanesljiva pevka je obolela. Kljub temu moram priznati, da so vsi pevci in pevke mašo popolnoma gladko peli. Vendar maša je ostala brez posebnega vtisa. Iz cerkve gredé smo drug drugega popraševali: Kako ti je dopadlo? Pa nobeden si ni upal izreči sodbe. To pa je se na prvi pogled videlo, da nobeden ni bil navdušen. Zakaj ne? Za to mašo je bilo več kot pol premalo pevcev, in še ti pevci niso imeli navdušenosti. Alt sem natančno zasledoval; pel je gladko, a bil je jako tih; vil se je, kakor tanjka nitka krog drugih glasov. Skoraj pa je zgínil v nižjih legah, kakor n. pr. konec Glorie. Soprani zelo različni od deških glasov. Pričakoval sem na nekaterih mestih mogočnega vznosa, pa zastonj. Prave navdušenosti ni bilo v celi maši, to so vsi opazili. Sevé, to je mogoče le pri koru, ki je vzajemno izvežban, ki predstavlja celoto; tacega zbora pa stolnica žalibog nima. — Koral se spremlja premočno. Na orglah se nam ni v nobeni cerkvi nič izglednega podalo. Igra je bila povsodi dostojna, a človek pričakuje pri taki priliki kaj posebnega.

Popoldne ob štirih so bile litanije pri sv. Jakobu in slišali smo tudi par glasbenih toček, med katerimi se je odlikoval Aiblingerjev „Jubilare Deo“. Tisti dan sem prvič čul Št. Jakobski kor in moram reči, da me je najbolj zadovoljil. To je bilo navdušeno jubiliranje, ki je raslo in raslo in dospelo do vrhunca navdušenosti. Konečni akordi so se lepo zgubljali. Pevski material dober. Sploh se vidi, da tukaj deluje ljubezen do sv. stvari, katero vrlo goji tamošnji g. župnik.

Kaj pa zborovanje samo? — Pričelo se je ob enajstih v dvorani knezošk. palače ob navzočnosti prevžišene ekselence, mil. g. knezoškofa. Kaj se je tú govorilo, posname se lahko iz Glasbenikovega poročila. Jaz omenim le-to:

Število navzočih je bilo jako pičlo ako pomislimo, da ima škofija 310 kuracij in ravno toliko organistov. Navzočih je bilo komaj 50 gospodov; še ti so bili bolj prijatelji dobre cerkv. glasbe, malo je bilo organistov. Civilnega stanú je bilo komaj pet gospodov. Ako sem pravičen, moram reči, da zadnja leta nismo napredovali, postali smo merzli, nebrizni. Debate pri zborovanji ni bilo dost. Kar je je bilo, sukala se je o vprašanji, najli se občni zbori obhajajo tudi zunaj Ljubljane. To misel sem jaz sprožil pred enim letom, pa ni bila všeč. Da ni bila všeč, posnelo se je iz referata našega tajnika, gosp. profesorja Gnjezde. A jaz sem za g. župnikom Sajetom trdil in trdim še dandanes da na ta način, ako se zborovanja priredijo na različnih krajih, mogoče je cecilijansko

idejo zanesti med ljudstvo. Sedaj je zbor sklenil, da glavni zbor vsaka tri leta naj bo v Ljubljani, dva izvanredna pa smeta biti zunaj Ljubljane. Torej živo priporočam slavnemu odboru, naj precej stopi v dogovor z enim ali drugim vodjo petja, da se koj drugo leto zberemo kje zunaj Ljubljane in razvijemo prapor sv. Cecilije. Posebno častno in veselo je bilo slišati iz ust Prevzvišenega, da so tudi oni pripravljeni, ako jim čas in zdravje dopustita, počastiti tako zborovanje sè svojo navzočnostjo tudi zunaj Ljubljane.

Volitve za novi obbor so se vršile zopet per acclamationem. Jeli to dobro, da se v odboru dolgo let nič ne spremeni, ne vem. Vsakako pa pripisujem jaz tej okolnosti pomanjkanje živahnosti, ktera je za prospeh društva neobhodno potrebna. Dobro bi bilo, da se število odbornikov pomnoži. Po deželi jih je premalo. Kar so dekanji po škofiji, to naj bi bili odborniki po deželi. Oni naj bi spoznavali potrebe in nasvetovali pripomočke za povzdigo cerkv. petja po deželi. Naj toraj slavni odbor to stvar pretresa in potrebne korake stori, da se to zamore zgoditi. Jaz očitno spoznam, da se čudim požrtvovalnosti prečastitih odbornikov, vendar ena resnica se ne dá tajiti, spanec se nas polotuje.

Tožilo se je tudi, da se denarne razmere društva slabe, da cerkve ne plačujejo določenih doneskov itd. Upam, da bo novi, čvrsti g. blagajnik vse to vredil. Težko ni. V našem dekanatu n. pr. je mil. g. proš dekan razposlal vabilo za vplačevanje, a plačala je dozdaj le ena sama cerkev. Zakaj druge ne? — Odgovorilo se je: Ne vemo več določenega. Sevé da bi se ta svota lahko našla v starih računih, vendar človek pri obilnem poslu pozabi na to in najbolje bi bilo, da g. blagajnik vsem cerkv. predstojništvom in vsem udom društva pošlje prijazen opomin, da so za orgljarsko šolo ali za letnino še toliko in toliko dolžni, naj toraj blagovolijo stvar poravnati ali po preč. gg. dekanih ali neposredno.

Slednjič bi jaz nasvetoval za občne zборе še to, da bi se vselej osnovalo dvojno zborovanje: Eno slovesno, h kateremu naj bi imeli pristop vsi prijatelji cerkv. glasbe so-li udje ali ne; pri tem zboru naj bi se v spodbudo, posebno pa v poduk govorilo. Drugo zborovanjn pa naj bi bilo samo za ude bolj familijarno, kjer bi vsak brez strahu razodel svoje misli. Ta nasvet se mi zdi sila važen.

P. H.

Iz S. — Da so pevci, in tudi cerkveni pevci, nenavaden rod, je znano. Treba ravnati z njimi, kakor z ubitim jajcem; sicer se kujajo. Ako opomniš kaj zaper njih repertorij, prednašanje in obnašanje, takoj ti izreče svojo ostavko. Da je pa to za župnika in za službo božjo kočljiva reč, si vsak lahko misli, zlasti ako se zgodi o velikih praznikih in kar nenadoma, da ni mogoče, si od drugod pomoči poiskati. Ni davno tega, da se je mojemu g. sosedu taka pripetila. Moj namen je, za take in enake slučaje čč. gg. župnikom podati zanesljiv recept v podobi povestice, ki se je v resnici godila l. 1882. — Veroven gospod tako-le pripoveduje: Predniki moji so me poslali k nekemu g. župniku, da bi pri njem in z njim skup opravljal slovesno tridnevnico. Bilo je soboto po večerji, ko mi g. župnik pové, da prej kone ne bodeva mogla obhajati slovesne službe božje. Začuden vprašam: Zakaj pa ne? — „No, veste g. pater, moji pevci se kujajo; nedavno sem je opominjal, naj se lepše na koru obnašajo in naj nikar tako ne kriče; od tedaj se kujajo in ne vem, bodo-li jutri peli ali ne“. — To je sicer siten položaj, a za obupati vendar ni, si mislim. Vprašam župnika, če ima kako pevsko knjigo, v kateri se nahajajo koralne maše. K sreči jo ima; izroči mi jo in moj sklep je bil storjen. „G. župnik, slovesno službo božjo bomo imeli, četudi se pevci kujajo; prosim, da boste Vi maševali, jaz pa hočem vlogo zbora prevzeti“. Župnik se zasmije na vse grlo in me vpraša, se li šalim ali je resnica. „Gotovo! pravim, pokazali bodemu pevcem-kujavcem, da moremo tudi brez njih opraviti in morda še boljše; peli bodemo navzlic njim. Vi, g. župnik, bode te intonirali „*Asperges*“, jaz pa hočem par trenutkov počakati. Ako pevci nadaljujejo, dobro; ako pa ne, bodem jaz nadaljeval, „*Domine hyssopo*“ etc.; toda povem Vam, ako bodem začel, ne bodem odjenjal. — Drugo jutro si oblečem superpelicej, položim štolo za pridigo poleg sebe na klečalnik in tū pričakujem celebranta v presbiteriji nekoliko za zgornjim oblokom skrit, tako da me ljudstvo ni videlo. Zasliši se „*Asperges*“, potem mala pavza

in jaz začnem „*Domine hyssopo et mundabor*“ etc. Potem svoj „*Kyrie*“ ex *Missa solemni* — *Gloria* etc. vse podopolnem sam. — Po evangelijski stopim pred altar, genufektujem, grem na prižnico in pridigujem; po pridigi doli zopet genufektujem in se vrnem v svoje zatišje, da takoj začnem „*Patrem omni potentem*“. In slovesna maša se je končala brez narušaja. — Popoldanska pobožnost je bila pred izpostavljenim presv. R. Telesom; in zopet sem sam pel „*O salutaris hostia*“, *Tantum ergo* — *Genitori in Laudate*, potem pa sem pridigoval. Tako je šlo vse tri dni, in kakor so mi ljudje sami zagotavljali, v popolno spodbudo občine. Dobri ljudje so rekli: To je bilo vsaj enkrat petje, da smo mogli moliti; kadar pa oni krokarji kričijo, tedaj ni mogoče moliti“. — Konečno so me še z vso resnobo vabili, naj jim pridem zopet o Božiči peti, na čemur sem se jim pa cifrasto zahvalil. — Stari pevci so sicer pozneje hoteli zopet na kor, a vsled ukaza župnikovega so morali nazaj, ker so potem začeli — otroci peti in še dandanes pojo.

Razne reči.

Emin. g. kardinal — pokrovitelj občnega nemškega Cecil. društva Angelo Bianchi je novemu vrhovnemu predsedniku g. Frider. Schmidt-u za njegovo poročilo o zadnjem občnem zboru v Brixen-u od 10. — 12. sept. 1889 po-lal laskavo in spodbudljivo pismo, katerega se tudi mi veselimo. Naše društvo sicer ni organsko zvezano z občnim Cec. društvom, a ima isti namen in ista sredstva. In prav zato nas kardinalov odgovor zopet potrjuje v naših naporih. Izrečemo toraj z novim letom č. gg. prijateljem živo prošnjo, naj stanovitni ostanejo in delajo na to, kar g. kardinal želi: „*ut socis ipsa magis ac magis in dies incrementum capiat ac ad mentem summi Pontificis musicae sacra restaurationem alacriter prosequatur ac feliciter perficiat.*“

Dr. Fr. Witt-a nagrobni spominek, za kateri se je nad 3000 mark nabralo, so v Landshutu 1. nov. pret. l. slovesno blagoslovili. Velik sprevod s zastavo, križem in gorečimi svečami je šel k Wittovemu grobu, krasno okinčanemu. Dr. Walter, ranjkega najboljši prijatelj, imel je opravilo; mnogo duhovščine je asistovalo. Ko so landshutski pevci nagrobnico odpeli, govoril je Dr. Walter jako ginljivo. — Na podnožji iz sivega granita vzdiguje se spominek iz črnega marmorja, in na njem križ iz belega marmorja. Na sprednji strani nahaja se Dr. Witta bronasta podoba v medaljonu in ime njegovo. Druge strani imajo druge napise.

— Zadnji evharistični kongres na Francoskem se je tudi posvetoval o zboljšanju propadle cerkvene glasbe. Jezuit P. Comire predložil je v ta namen kongresu obširno spomenico, v kateri navaja vzroke propada in sredstva do zboljšanja. Eden izmed vzrokov propada cerkv. glasbe je „sovražnik“, ki dobro vé, koliko da vpliva cerkveno petje na človeško srce. Zato na vso moč skuša petje slabšati ali popolnoma uničiti; želi da se vpeljejo mehkužne pesmi in lahkokrile arije. Izmed sredstev za zboljšanje pa navaja učeni pater kot jako imenitno le-tó: da se duhovščina zopet glasbeno izobrazuje in briga za sveto glasbo.

— Orgle, ki je je orglarska tvrdka „Hill & sin“ za Sydney s 124 glasovi izdelala, so zdaj gledé velikosti druge na svetu. Nove orgle v Libovem na Ruskem imajo 131 glasov, one v Rigi pa 124.

— K sprejemnim skušnjam na dunajskem konservatoriju, oglasilo se je preteklo jesen — 440 učecev in učenk, od katerih pa so bili vsprejeti le 303. — Mestni konservatorij v Strassburg-u šteje zdaj 607 učecev; kolinski konservatorij obiskovalo je lansko leto 314 učecev; Guildhall School of Music pa je jeseni na novo vsprejela 450 učecev, tako ga skupno število te šole zdaj znaša — 3400!

 Današnje I. štev. pošljemo vsim dosedanjim p. n. gg. naročnikom ter se nadejamo, da nam ostanejo zvesti in morda še drugih naročnikov pridobé. Ako bi pa kdo lista ne hotel dalje naročiti, prosimo uljudno, da ga nam vrne.

Pridana je listu 1. štev. prilog.

Odgovorni vrednik lista Janez Gnježda. — Odgovorni vrednik glasb. priloge Anton Foerster.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.